

„MEDIALNE OBLICZA SPORTU”, CZYLI JAK KOMUNIKUJEMY O SPORCIE

Katarzyna Burska, Bartłomiej Cieśla (red.): *Medialne oblicza sportu*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020, s. 194.

Kiedy myślimy o sporcie bądź analizujemy go w kontekście mediów, zazwyczaj jednym z bardziej istotnych elementów tych rozważań wydaje się sposób ukazywania przez środki masowego przekazu wydarzeń z największych sportowych aren czy opis relacji zachodzących między światem mediów a sportem. W monografii „Medialne oblicza sportu”, przygotowanej pod redakcją Katarzyny Burskiej i Bartłomieja Cieśli, badacze z Uniwersytetu Łódzkiego postanowili zaproponować czytelnikom jeszcze inne spojrzenie na tę dziedzinę życia społecznego. Jest to ujęcie związane z werbalnym aspektem komunikowania medialnego o sporcie.

Mimo że autorzy zawartych w opisywanej monografii artykułów analizowali komunikowanie o sporcie głównie w odniesieniu do używanego w mediach języka, warto podkreślić jeden element czyniący całą publikację niezwykle ciekawą i – na swój sposób – odkrywczą. Zagadnienia poruszane w tekstach poszczególnych autorów dotyczą bowiem konstrukcji językowych, używanych przez dziennikarzy oraz ekspertów opowiadających o sporcie nie tylko w radiu, telewizji czy prasie, ale także w internecie (by wspomnieć chociażby wideoblogi prowadzone przez dziennikarzy sportowych za pośrednictwem serwisu YouTube czy internetowe relacje osób startujących w triathlonie) czy chociażby analizy wybranych przydomków, jakie w polskich i włoskich artykułach prasowych oraz internetowych nadawano polskim piłkarzom.

Na publikację stworzoną przez badaczy związanych z Uniwersytetem Łódzkim składa się dziesięć artykułów. Już pierwszy tekst Agnieszki Banach, poświęcony nazwom stron prowadzonych przez miłośników sportu na Facebooku, które zrzeszają innych sympatyków sportu, pokazuje, z jak różnych schematów może być zbudowany język wykorzystywany podczas komunikacji o sporcie. Autorka dokonuje analizy polegającej m.in. na wydzieleniu ogólnych tendencji nazewniczych czy zbadaniu mechanizmów językowych, według których tworzone są nazwy poszczególnych profili fanów sportu na Facebooku. Dzięki tym badaniom możemy też prześledzić, jakie funkcje pełnią nazwy poszczególnych *fanpage'y*. Te rozważania, wzbogacone

o spostrzeżenia autorki, pozwalają przedstawić opisywane zagadnienie w sposób pogłębiony, ale jednocześnie także merytoryczny.

Kolejny artykuł, przygotowany przez Katarzynę Burską, jest z kolei poświęcony analizie okładek prasowych, ukazujących się po ważnych meczach piłkarskiej reprezentacji Polski w drugiej dekadzie XXI wieku. Głównym tematem badań autorki była analiza okładek, które ukazywały się w prasie dzień po przegranej Polaków z Portugalią w ćwierćfinale mistrzostw Europy w 2016 roku oraz po porażce piłkarzy w meczu fazy grupowej mistrzostw świata w 2018 roku z Kolumbią. Warto przy tym podkreślić, że to drugie spotkanie skutkowało równocześnie odpadnięciem Polaków z mistrzostw i utratą jakichkolwiek szans na awans do fazy pucharowej.

W swoim artykule Burska skoncentrowała się nie tylko na zbadaniu okładek prasowych pod kątem zawartych w nich komunikatów językowych, ale także w zakresie ich warstwy wizualnej. Przedmiotem analizy były okładki prasowe siedmiu tytułów prasowych – zarówno dzienników sportowych takich jak „Przegląd Sportowy” czy „Sport”, ale też innych ogólnopolskich dzienników: „Faktu”, „Gazety Wyborczej”, „Polski The Times”, „Rzeczpospolitej” oraz „Super Expressu”. Taki podział pozwala czytelnikowi na poznanie tego zagadnienia w sposób wieloaspektowy. Autorka podkreśla różnice między przekazami, przy pomocy których dokumentowano porażki polskich piłkarzy na mistrzostwach Europy i mistrzostwach świata. W przypadku wydarzeń z pierwszej z tych imprez komunikaty i obrazy widoczne na pierwszych stronach gazet mówiły o porażce reprezentantów Polski w sposób pozytywny. Zawarte tam słowa czy obrazy najczęściej doceniały wysiłek graczy reprezentacji oraz osiągnięty przez nich podczas trwania mistrzostw sukces (dotarcie do ćwierćfinału). Często pojawiające się słowa podziękowań bądź podkreślenie wspaniałej walki sprawiały, że porażka piłkarzy opisana w taki sposób nie była traktowana w kategoriach pewnego rodzaju klęski czy niepowodzenia.

Dwa lata później nastroje panujące po porażce drużyny, prowadzonej przez trenera Adama Nawalkę, z reprezentacją Kolumbii, były już zgoła odmienne. Jak pokazała analiza okładek prasowych, które się wówczas ukazały, znalazło to także odzwierciedlenie w formie publikowanych przekazów medialnych. Autorka zwraca w swoim tekście uwagę na pejoratywnie nacechowane i nieprzychylnie określenia, których poszczególne dzienniki używały do opisanie postawy piłkarzy podczas meczu odbywającego się na mundialu. Znaczenia danych określeń są tutaj objaśniane nie tylko po to, aby opisać ich konstrukcję językową, ale przede wszystkim ich wymowę. W tym przypadku porażka Polaków w meczu turnieju rangi mistrzowskiej rozpatrywana była jako duży zawód. Jak zauważyła autorka artykułu, analizowane komunikaty medialne często nie były pozbawione emocji.

Innym ciekawym i godnym uwagi artykułem opublikowanym w „Medialnych obliczach sportu” jest tekst Beaty Kacperskiej traktujący o wideoblogach sportowych jako „najnowszej formie wypowiedzi dziennikarskiej”. Autorka opisuje swoisty trend, który w ostatnich latach staje się coraz bardziej popularny w środowisku dziennikarzy sportowych. Chodzi mianowicie o tworzenie przez nich autorskich wideoblogów w serwisie YouTube oraz o publikowanie tam materiałów, których realizacja byłaby utrudniona w tradycyjnych mediach. Autorka w swoim artykule

dokonuje m.in. przeglądu stanu badań i charakterystyki wideobloga w kontekście możliwości potencjalnego zdefiniowania go w kategoriach gatunku medialnego. Oprócz tego, czytelnik może znaleźć w tym tekście analizę kilku popularnych dziennikarskich wideoblogów sportowych w Polsce, z uwzględnieniem dominujących w nich form wypowiedzi czy cech, które wyróżniają te formaty.

Inną perspektywę w swych badaniach przyjmuje Elwira Olejniczak, analizując relacje osób z województwa łódzkiego, które uprawiają triathlon. Omawiane relacje pojawiały się na stronie internetowej *Triathlonlodz.pl*. Wyjątkowość tego tekstu wynika m.in. z tego, że nie opowiada on *stricte* o przebiegu czy relacjonowaniu jakiegoś wydarzenia sportowego, ale o odczuciach i relacjach samych zawodników. Dzięki temu analizowane relacje mają często bardzo emocjonalny i osobisty wymiar. Znajdowało to odzwierciedlenie w języku takich opowieści, który również jest bardzo szczery i pokazuje emocje, towarzyszące triathlonistom podczas startów w zawodach. Przegląd takich relacji, także pod kątem ich warstwy językowej, umożliwia czytelnikom jednocześnie dostrzeżenie emocji, jakie towarzyszą mówieniu o sporcie przez uprawiające go osoby.

Mateusz Orzeł dokonuje analizy porównawczej dwóch cyklicznych audycji sportowych, emitowanych na antenie Polskiego Radia – „Kroniki Sportowej” oraz „Trzeciej strony medalu”. Dzięki porównaniu obu programów pod kątem poszczególnych współtworzących je elementów, form wypowiedzi czy sposobów komunikowania informacji przez dziennikarzy dostrzec można różnice między tymi przekazami, uwidaczniające się chociażby na płaszczyźnie językowej.

Ostatni artykuł autorstwa Rafała Siekiery został poświęcony rozważaniom nad telewizyjnymi magazynami sportowymi „na żywo” jako potencjalnym amalgamatem gatunków. Autor dostrzega pewne podobieństwa między tego rodzaju programami a magazynami publicystycznymi i zwraca uwagę na poszczególne elementy składające się na oba typy przekazów. Oprócz dyskusji ekspertów na temat bieżących wydarzeń, sportowe magazyny „na żywo” zawierają również elementy rozrywkowe, nierzadko utrzymane w zabawnej formie. Przedstawione przez badacza analizy pozwalają lepiej zrozumieć funkcję magazynów sportowych emitowanych na żywo w kontekście medialnego komunikowania o sporcie.

Publikacja „Medialne oblicza sportu” jest książką, która w bardzo przystępny oraz ciekawy sposób przybliży czytelnikom znaczenie języka w komunikacji medialnej o sporcie. Szczegółowe analizy, wzbogacone o liczne przykłady, pozwalają nie tylko lepiej zrozumieć poruszane w książce tematy, ale mogą stać się również inspiracją do dalszych rozważań na polu naukowym.

Wojciech Skucha

 orcid.org/0000-0002-1720-9180

